

Afirmatia unora ca România este "suprataxata" este neavenita; exista o rezistenta mare la corectarea deficitului bugetar (raport)

Afirmatia unora ca România este "suprataxata" este neavenita, se arata în introducerea Raportului de analiza a convergentei "România - Zona Euro Monitor" nr.16/2024 - "UE: provocari uriase si constrângeri financiare tot mai severe", în care se mentioneaza ca exista o rezistenta mare la corectarea deficitului bugetar, întrucât aceasta echivaleaza cu o diminuare a absorbtiei interne, a consumului, a unor venituri.

"Cadrul de guvernanta economica si fiscala în UE a fost adaptat (si aprobat în aprilie a.c.) unei realitati ce are în vedere nivelul foarte înalt al datoriilor publice în nu putine tari, insuficiente ale regulilor fiscale din Pactul de Stabilitate si Crestere, presiuni mari pe bugetele publice ca urmare a schimbarilor climatice, tranzitiei energetice, necesitatii de a investi mai mult, de a creste cheltuieli de aparare. Noul cadru mentine ca valori de referinta 60 la suta din PIB pentru datoria publica si 3 la suta pentru deficitul bugetar si introduce ca variabila operationala "cheltuieli publice nete" (cheltuieli totale din care se scad serviciul datoriei si cheltuieli temporare), cere statelor membre elaborarea de planuri fiscal-structurale care sa asigure sustenabilitatea datoriei publice. Aceste planuri pun în relatie reforme si investitii, dinamica demografica, cu datoria publica. Cât de complicata este situatia în UE dupa socuri mari si suspendarea regulilor fiscale în 2020 (anul Pandemiei), este intrarea altor tari (Ungaria, Franta, Slovacia, Polonia, Belgia, Italia, Malta) în procedura de deficit excesiv în acest an. Noul cadru vrea sa ofere statelor membre mai multa flexibilitate, în acelasi timp încercând sa înscrie evolutiile macroeconomice pe traiectorii mai aproape de "optim". CE a trimis în iunie guvernelor traiectorii de referinta ce sunt examinate în capitale, dupa care se vor elabora planuri structural-fiscale ce vor fi trimise la Bruxelles în toamna", se spune introducerea semnata de academicianul Daniel Daianu.

Autorul mentioneaza ca România a intrat sub incidenta procedurii de deficit excesiv (PDE) în 2020, dupa ce fusese avertizata ca trebuie sa corecteze un deficit structural ce depasise 4% din PIB. În 2020, din cauza efectelor Pandemiei, deficitul a trecut de 9% din PIB, iar în anii urmatori (2021 si 2022) deficitul a scazut la circa 7,2 si respectiv 6,3% din PIB - conform metodologiei ESA (pe angajamente). În 2023 deficitul masurat de CE a fost în jur de 6,6%, cel cash fiind de 5,7%, acesta din urma fiind mai putin relevant întrucât a inclus amânari la plata si neefectuarea unor cheltuieli de capital.

Consiliul Fiscal (CF), în analiza draftului de buget (din decembrie 2023) a considerat ca tinta programata de Guvern nu este plauzibila si a anticipat un deficit probabil în jur de 6,4% din PIB. Pentru anul acesta, în prognoza de primavara CE vede deficitul bugetar la 6,9% din PIB. La jumatarea acestui an, deficitul bugetar a fost de 3,6% din PIB. CF a examinat executia bugetara si vede acum deficitul la peste 7% din PIB în 2024. În executia bugetara sunt venituri nominale mai mari, în timp ce cheltuielile au mers prea repede.

"Nu peste mult timp, Guvernul va trimite planul fiscal-structural la CE. Având în vedere marimea deficitului bugetar si ca este necesara crearea de spatiu fiscal (cel putin 1,5% din PIB), o corectie bugetara ce acopera o perioada de peste 4 ani are sens. Aceasta si fiindca reforme importante (pensii, salarii) au impact bugetar semnificativ. Dar reactia pietelor financiare este o necunoscuta si nu trebuie sa fie subestimata. Cum observa CF, banii europeni sunt în buget, în cea mai mare parte, atât pe partea de cheltuieli cât si pe cea de venituri. Unii bani din PNRR nu sunt granturi si exista partea de co-finantare la fonduri structurale, dar aceste componente bugetare nu explica marimea deficitului. În esenta, deficitul bugetar deriva din exces de cheltuieli. Iar acest exces este mult peste cheltuielile de capital (în buget sunt prognozate la circa 2,4% din PIB în acest an). Este bine ca se încearca efectuarea de investitii cât mai mari din resurse europene, dat fiind ca PNRR nu este repetabil, iar alocarile de fonduri structurale si de coeziune este posibil sa scada în viitor", se spune în Raport.

Conform sursei citate, presiunile pe bugetul public vor creste daca sunt luate în considerare si nevoile de aparare,

angajamentul de a avea cheltuieli cu scop militar de 2,5% din PIB. În 2023 acestea au fost, potrivit datelor NATO, de 1,6% din PIB.

"Dat fiind ca ajustarea bugetului public nu se poate face numai pe parte de cheltuieli si având în vedere presiuni viitoare pe bugetul public (aparare, educatie, sanatate publica, etc.), cresterea de venituri bugetare este absolut necesara. Aceasta crestere nu se poate rezuma la o colectare de taxe si impozite mai buna, ci reclama si schimbari în regimul fiscal. Nivelul extrem de scazut al veniturilor fiscale (26-27 la suta din PIB, inclusiv contributi) este rezultat si al unui regim fiscal ce a favorizat evaziunea si evitarea platilor de taxe si impozite (tax avoidance); a favorizat practici rele ca includerea de cheltuieli personale în cheltuielile firmelor, plata de salarii la negru. Au fost comise greseli flagrante în regimul fiscal cu ani în urma, când reduceri de TVA au condus la diminuare de venituri fiscale de circa 4% din PIB. De aici cresterea contributiilor sociale pentru a se compensa pierderea de venituri. Un rezultat este ca munca a devenit relativ suprataxata fata de capital. Afirmatia unora ca România este "suprataxata" este neavenita. Exista însa o rezistenta mare la corectarea deficitului bugetar, întrucât aceasta echivaleaza cu o diminuare a absorbtiei interne, a consumului, a unor venituri. Fapt este ca bugetul public se împrumuta prea mult, ca deficitul de cont curent este prea mare (în jur de 7% din PIB) si are finantare prin împrumuturi externe în jur de 50%", se arata în Raport.

Potrivit autorului, este de remarcat ca atenuarea deficitului de cont curent se datoreaza si remiterilor de peste 6 miliarde euro anual din strainatate.